

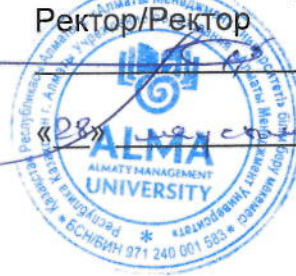
ALMA
ALMATY MANAGEMENT
UNIVERSITY

Бекітемін / Утверждаю

Ректор/Ректор

Е.Сулейменов

2021 ж/г.

Құжат түрі: **Саясат**

Коды: **П-РЕК-01**

Құжаттың атауы: **Парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат**

Редакция: **1**

Жауапты: **Ректордың тәуекелдерді басқару жөніндегі кеңесшісі**

Процесс: **Тәуекелдерді басқару**

Қайта қарау мерзімі: **2 жыл**

Қолданысқа енгізілген күні: 28.06 2021 ж.

Күшін жою күні: _____ 20__ ж.

Қайта қарау күні: _____ 20__ ж.

Күшін жою негізі: _____

	Лауазымы	Аты-жөні	Қолы	Күні
Дайындаған	Ректордың тәуекелдерді басқару жөніндегі кеңесшісі	Игенбаева Б.Н.		28 шілде 2021 ж.

Осы құжат "Алматы Менеджмент Университеті" ББМ қызметкерлерінің ішкі қолдануына арналған. Құжатты сыртқы мүдделі тараптарға беру Ректордың рұқсатымен жазбаша сұрау салу бойынша жүзеге асырылады

	П-РЕК-01	Парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты	Редакция 1	Беті: 2/ 23
---	----------	--	------------	-------------

Мазмұны

1. Жалпы ережелер.....	3
2. Құжатты қолдану саласы.....	3
3. Нормативтік сілтемелер.....	3
4. Терминдер мен қысқартулар.....	4
5. Негізгі мақсаттар мен міндеттер.....	5
6. Саясаттың негізгі принциптері.....	6
7. Университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын жүзеге асыруға жауапты тұлғалар.....	7
8. Университет Ректорының және қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі міндеттері.....	8
9. Университет білім алушыларының сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі міндеттері.....	9
10. Сыбайлас жемқорлық пен парақорлықтың алдын алу жөніндегі іс-шаралар.	9
11. Университет қызметкерін сыбайлас жемқорлық бұзушылықтарын жасауға көндіру жағдайлары туралы немесе оған басқа қызметкерлердің, іскер серіктестердің, басқа тұлғалардың сыбайлас жемқорлық бұзушылықтарын жасау жағдайлары туралы белгілі болған ақпарат туралы хабардар ету және осындай хабарламаларды қарау тәртібі.....	10
12. Университет қызметкерлерінің мүдделер қақтығысының туындағаны туралы хабардар ету тәртібі және анықталған мүдделер қақтығысын реттеу тәртібі.....	12
13. Университет қызметіндегі сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарлаған Университет қызметкерлерін қорғау тәртібі.....	15
14. Университеттің іскер серіктестерімен өзара әрекеттесу кезінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу шаралары.....	16
15. Сыйлықтар және өкілдік шығындар.....	16
16. Университет қызметкерлері мен білім алушыларын сыбайлас жемқорлыққа қарсы оқыту.....	17
17. Жақын туыстардың, ерлі-зайыптылардың немесе жекжаттардың бірге жұмыс істеуіне жол бермеу.....	18
18. Ішкі бақылау және аудит.....	18
19. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында мемлекеттік бақылауды (қадағалауды) жүзеге асыруға уәкілетті органдармен және құқық қорғау органдарымен ынтымақтастық.....	19
20. Осы ереженің талаптарын сақтамағаны және сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы бұзғаны үшін жауапкершілік.....	19
21. Университеттің осы саясатын қайта қарау және оған өзгерістер енгізу тәртібі.....	20
21. Ықтимал сәйкессіздіктер.....	20

1. Жалпы ережелер

- 1.1. "Алматы Менеджмент Университеті" Білім беру мекемесінің парақорлыққа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс – қимыл саясаты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алуға және жолын кесуге, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға, білім алушылар мен іскерлік серіктестердің "Алматы Менеджмент Университеті" Білім беру мекемесінің (бұдан әрі-Университет) қызметіне сенімін арттыруға бағытталған бекітілген өзара байланысты қағидаттар, рәсімдер мен іс-шаралар кешенін және осы Саясатқа сәйкес өзге де шараларды білдіреді.
- 1.2. Осы парақорлыққа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс – қимыл жөніндегі саясат (бұдан әрі-Саясат) "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V Қазақстан Республикасы Заңының ережелеріне және жоғары оқу орындарының парақорлықтың және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шараларды әзірлеуі және қабылдауы жөніндегі ҚР БҒМ әдістемелік ұсынымдарына сәйкес әзірленді.

2. Құжатты қолдану саласы

- 2.1. Осы Саясат атқаратын қызметі мен атқаратын қызметіне қарамастан, университеттің барлық жоғары басшылығына, білім алушыларға және университеттің барлық қызметкерлерінің қызметіне қолданылады.
- 2.2. Осы саясатта белгіленген рәсімдерді орындауға қатысатын Ректор, барлық білім алушылар, университет қызметкерлері мен басшылары оның талаптарын сақтамағаны үшін жауапты болады.
- 2.3. Осы Саясаттың нормалары Университет шарттық қатынастарға түсетін жеке және (немесе) заңды тұлғалардың басқа тұлғаларына қолданылады.
- 2.4. Парақорлық пен сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алуға жауапты лауазымды тұлғаның міндеттері, функциялары мен өкілеттіктері белгіленген:
- Университеттің осы саясатының 7 тармағында және басқа да нормативтік құжаттарда-сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдерді белгілейтін;
  - жауапты қызметкердің лауазымдық нұсқаулығын ұсынады.

3. Нормативтік сілтемелер

Құжаттың коды	Құжаттың атауы
ҚР Президентінің 2014 жылғы 26 желтоқсандағы №98 Жарлығы.	"Қазақстан Республикасының 2012-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясы"
2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V	"Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының Заңы
2016 жылғы 16 маусымда Ұлттық палатаның съезінде қабылданды	Қазақстан кәсіпкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы хартиясы
БҰҰ Бас Ассамблеясының 58-ші сессиясының пленарлық отырысында қабылданды 31.10.203	БҰҰ Сыбайлас жемқорлыққа қарсы конвенциясы
1996 жылғы 16 желтоқсандағы Бас	БҰҰ-ның халықаралық коммерциялық ұйымдардағы сыбайлас жемқорлыққа және парақорлыққа қарсы күрес туралы декларациясы

Осы құжат "Алматы Менеджмент Университеті" ББМ қызметкерлерінің ішкі қолдануына арналған. Құжатты сыртқы мүдделі тараптарға беру Ректордың рұқсатымен жазбаша сұрау салу бойынша жүзеге асырылады

	П-РЕК-01	Парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты	Редакция 1	Бері: 4/23
---	----------	--	------------	------------

Ассамблеяның 51/19 қарарымен бекітілді.	
Министрлер комитеті 1997 жылғы 6 қарашада 101-сессияда қабылдады	Еуропа Кеңесі Министрлер комитетінің "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің жиырма қағидасы туралы"қарары
15.11.2003 ж. Санкт-Петербург қаласында ТМД-ға қатысушы мемлекеттердің Парламентаралық Ассамблеясының 22-ші пленарлық отырысында №22-15 қаулысымен қабылданды	"Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат туралы заңнама негіздері" модельдік заңы

* Егер сілтемеде құжаттың даталанған нұсқасы көрсетілсе, онда тек осы нұсқа ғана қолданылады. Күні қойылмаған сілтемелер үшін сілтеме құжатының соңғы қолданыстағы нұсқасы (кез келген түзетулерді қоса алғанда) қолданылады.

4. Терминдер мен қысқартулар

Сыбайлас жемқорлық-қызмет бабын теріс пайдалану, пара беру, пара алу, өкілеттіктерін теріс пайдалану, коммерциялық параға сатып алу не ақша, құндылықтар, өзге де мүлік немесе мүліктік сипаттағы қызметтер, өзі немесе үшінші тұлғалар үшін өзге де мүліктік құқықтар түрінде пайда алу мақсатында жеке тұлғаның өзінің лауазымдық жағдайын қоғам мен мемлекеттің заңды мүдделеріне қарамастан өзге де заңсыз пайдалануы не көрсетілген адамға, басқа жеке тұлғаларға осындай пайданы заңсыз беруі. Заңды тұлғаның атынан немесе оның мүдделері үшін аталған әрекеттерді жасау да сыбайлас жемқорлық болып табылады;

Пара-Университеттің лауазымды адамының жеке өзі немесе делдал арқылы ақша, бағалы қағаздар, өзге де мүлік не өзіне мүліктік сипаттағы заңсыз қызметтер көрсету, пара берушінің немесе ол өкілдік ететін адамдардың пайдасына әрекеттер (әрекетсіздік) жасағаны үшін, егер мұндай әрекеттер (әрекетсіздік) лауазымды адамның қызметтік өкілеттіктеріне кіретін болса не ол лауазымдық жағдайына байланысты осындай әрекеттерге (әрекетсіздікке), сол сияқты жалпы қамқорлығы немесе қызметі бойынша жол берушілік үшін өзге де мүліктік құқықтар

Коммерциялық параға сатып алу – коммерциялық немесе өзге де ұйымда басқару функцияларын орындайтын адамға ақшаны, бағалы қағаздарды, өзге де мүлікті заңсыз беру, оған мүліктік сипаттағы қызметтер көрсету, берушінің мүддесі үшін осы адам атқаратын қызмет жағдайына байланысты әрекеттер (әрекетсіздік) жасағаны үшін өзге де мүліктік құқықтар беру;

Парақорлыққа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл-сыбайлас жемқорлыққа қарсы Университет іс-қимылының өз өкілеттіктері шегіндегі сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде қоғамда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау, жолын кесу және жою жөніндегі, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру және олардың салдарларын жою жөніндегі қызметі;

Парақорлық пен сыбайлас жемқорлықтың алдын алу-Университеттің ішкі нормативтік құжаттармен регламенттелген және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарға жол

 ALMA <small>ALMATY MANAGEMENT</small> UNIVERSITY	П-РЕК-01	Парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты	Редакция 1	Беті: 5/23
--	----------	--	------------	------------

бермеуді қамтамасыз ететін корпоративтік мәдениет, ұйымдық құрылым элементтерін, қағидалар мен рәсімдерді енгізуге бағытталған қызметі;

Жоғары басшылық - ұйымды жоғары деңгейде басқаратын адам немесе адамдар тобы (Университет президенті, Ректор, Проректор).

Университет қызметкері - "Алматы Менеджмент Университеті" ББМ-мен еңбек қатынастарына түскен жеке тұлға;

Университеттің іскерлік серіктесі (контрагент) - еңбек қатынастарын қоспағанда, Университет шарттық қатынастарға түсетін кез келген қазақстандық немесе шетелдік заңды немесе жеке тұлға; іскерлік әріптес ұғымы клиенттерді (білім алушыларды, тыңдаушыларды), сатып алушыларды, бірлескен кәсіпорын бойынша әріптестерді, консорциум бойынша серіктестерді, аутсорсингтік қызметтерді жеткізушілерді, мердігерлерді, консультанттарды, қосалқы мердігерлерді, өнім берушілерді, сатушыларды, кеңесшілерді, агенттерді, дистрибьюторларды, өкілдерді, делдалдарды және инвесторларды қамтиды (бірақ бұлармен шектелмейді).

Мүдделер қақтығысы-Университет қызметкерінің (Университет өкілінің) іскерлік, қаржылық, отбасылық, саяси мүдделері немесе жеке қызығушылығы (тікелей немесе жанама) олардың еңбек (лауазымдық) міндеттерін тиісінше орындауына ықпал ететін немесе ықпал етуі мүмкін жағдай;

Жеке қызығушылық – Университет қызметкерінің және (немесе) онымен жақын туыстықтағы немесе меншіктегі адамдардың (ата-аналарының, жұбайларының, балаларының, аға-інілерінің, апа-сіңлілерінің (қарындастарының), сондай-ақ аға-інілерінің, апа-сіңлілерінің (қарындастарының), ата-аналарының, ерлі-зайыптылардың балалары мен ерлі-зайыптылардың), университет жұмыскері және (немесе) онымен жақын туыстықтағы немесе меншіктегі адамдар ақша, өзге мүлік, оның ішінде мүліктік құқықтар, мүліктік сипаттағы көрсетілетін қызметтер, орындалған жұмыстардың нәтижелері немесе қандай да бір пайдалар (артықшылықтар), корпоративтік немесе басқа жақын қатынастар.

Ұйым – меншік нысанына, ұйымдық-құқықтық нысанына және салалық тиістілігіне қарамастан заңды тұлға.

Коммерциялық параға сатып алу – коммерциялық немесе өзге де ұйымда басқару функцияларын орындайтын адамға ақшаны, бағалы қағаздарды заңсыз беру, оларға мүліктік сипаттағы қызметтер көрсету, берушінің мүддесі үшін осы адам атқаратын қызмет жағдайына байланысты әрекеттер (әрекетсіздік) жасағаны үшін өзге де мүліктік құқықтар беру.

Парақорлық тәуекелі-сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі.

5. Негізгі мақсаттар мен міндеттер

5.1. Университетте парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты енгізудің негізгі мақсаттары болып табылады:

- Университет қызметінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету;
- Университет пен оның қызметкерлері мен білім алушыларды сыбайлас жемқорлыққа тарту тәуекелдерін азайту;
- Университет қызметкерлері мен білім алушыларының атқаратын қызметіне қарамастан, кез келген түрдегі және көріністердегі парақорлыққа және сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік туралы университет саясатын біркелкі түсінігін қалыптастыру;
- Университетте сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша жұмысты ұйымдастырудың бірыңғай тәсілін қалыптастыру;

- Университет білім алушылары мен қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық көріністеріне мүлдем төзбеушілігін және студенттер мен қызметкерлер өміріндегі кез келген сыбайлас жемқорлық құбылыстарына қарсы тұрақты иммунитетін қалыптастыру;
- Университеттегі сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алу және сыбайлас жемқорлық көріністері үшін жауапкершілікті қамтамасыз ету;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат шаралары тиімділігінің сәйкестігіне сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы корпоративтік сананы қалыптастыру;
- Университет қызметкерлері мен білім алушыларының осы сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың қағидаттары мен талаптарын, сондай-ақ қолданыстағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың негізгі нормаларын білу және сақтау міндетін белгілеу;

5.2. Қойылған мақсаттарға жету үшін Университетте саясатты жүзеге асырудың келесі міндеттері белгіленеді:

- Университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметінің негізгі қағидаларын бекіту;
- Саясатты қолдану саласын және оның ықпалына түсетін адамдар тобын айқындау;
- Университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын жүзеге асыруға жауапты тұлғаларды анықтау;
- Университет қызметкерлерін сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары үшін жауапкершілікті нормативтік құқықтық қамтамасыз ету туралы хабардар ету;
- Университет іске асыратын сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдердің тізбесін және оларды орындау тәртібін белгілеу;
- Университетте сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және оған қарсы әрекет етуге бағытталған шараларды әзірлеу және іске асыру;
- жоғары басшылықтың және Университет қызметкерлерінің саясат талаптарын сақтамағаны үшін жауапкершілігін бекіту.

6. Саясаттың негізгі принциптері

Университет саясатының қолданыстағы заңнамаға және жалпы қабылданған құқық нормаларына **сәйкестік қағидаты**: іске асырылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шаралардың Қазақстан Республикасының Конституциясына, "сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының Заңына және қолданысы Университетке таралатын өзге де нормативтік құқықтық актілерге сәйкестігі.

Басшылықтың жеке мысалының принципі. Университеттің жоғары басшылығы сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік мәдениетін және өзінің жеке мінез-құлқымен үлгі бере отырып, барлық деңгейлерде парақорлықтың кез келген нысандары мен көріністеріне келіспейтін қатынастың этикалық стандартын қалыптастыруы тиіс.

Қызметкерлерді тарту принципі. Университеттің білім алушыларын, ПОҚ және қызметкерлерін сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың ережелері туралы хабардар ету, атқаратын лауазымына қарамастан, олардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қалыптастыруға және іске асыруға белсенді қатысуын қамтамасыз ету.

Мүлдем төзбеушілік қағидаты: Университетте сыбайлас жемқорлық пен парақорлықты кез келген нысанда және көріністерде қабылдамау. Бұл жағдайда сыбайлас жемқорлыққа нөлдік төзімділік қызметкерлер мен студенттердің құқықтық санасындағы өзгеріс ретінде қарастырылады, оның ағартушылық және әдіснамалық қызметі моральға

үйретеді, Университетте не қолайлы, не жағымсыз немесе қылмыстық екенін түсіндіреді, осылайша олардың санасын өзгертеді.

Тәуекелдерді мерзімді бағалау принципі. Университетте тұтастай алғанда Университет қызметіне және оның жекелеген бөлімшелеріне тән сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау және бағалау жүзеге асырылады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шаралардың сыбайлас жемқорлық тәуекеліне мөлшерлес болу қағидаты. Университетті, оның жоғары басшылығын, басшыларды, қызметкерлерді сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту ықтималдығын төмендетуге мүмкіндік беретін іс-шаралар кешенін әзірлеу және орындау Университет қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ескере отырып жүзеге асырылады.

Парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі іс-шаралардың тиімділік қағидаты. Университетте құны төмен, іске асырудың қарапайымдылығын қамтамасыз ететін және маңызды нәтиже беретін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шаралар қолданылады.

Жауапкершілік және бұлтартпас жаза қағидаты. Еңбек міндеттерін орындауға байланысты сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаған жағдайда Жоғары басшылық пен Университет қызметкерлерін лауазымына, жұмыс өтіліне және өзге де жағдайларға қарамастан жазалаудың сөзсіздігі, сондай-ақ Университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын іске асыру үшін Университет ректорының дербес жауапкершілігі.

Шаруашылық және өзге де қызметтің ашықтық қағидаты. Университетте жүргізіліп жатқан сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат туралы жұртшылықты хабардар ету. Бұл принцип іскерлік серіктестерді, контрагенттерді және жұртшылықты университетте қабылданған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен қызмет рәсімдері туралы хабардар етуді көздейді.

Тұрақты бақылау және тұрақты мониторинг қағидаты. Енгізілген сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттардың, рәсімдер мен іс-шаралардың тиімділігінің мониторингін, сондай-ақ олардың орындалуын бақылауды тұрақты жүзеге асыру.

7. Университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын жүзеге асыруға жауапты тұлғалар

7.1. Университет ректоры Университеттегі сыбайлас жемқорлық пен парақорлықтың алдын алуға бағытталған барлық іс-шараларды ұйымдастыруға жауапты болып табылады.

7.2. Университет ректоры Университет алдында тұрған міндеттерді, қажеттіліктерді, қызмет ерекшелігін, штат санын, ұйымдық құрылымды негізге ала отырып, өз өкілеттігі шегінде Университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын іске асыруға жауапты адамды немесе бірнеше адамды тағайындайды.

7.3. Университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын жүзеге асыруға жауапты (жауапты) тұлғалардың негізгі міндеттері:

- Университетте сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мәселелері бойынша шешімдер қабылдау үшін ұсынымдар дайындау;
- Университетте сыбайлас жемқорлық қаупін тудыратын себептер мен жағдайларды жоюға бағытталған ұсыныстар дайындау;
- Университетте сыбайлас жемқорлық пен парақорлықтың алдын алу жөніндегі шараларды іске асыруға бағытталған нормативтік актілер жобаларын әзірлеу және Университет ректорына, Ғылыми кеңесіне бекітуге ұсыну;
- Университет қызметкерлері жасаған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын анықтауға бағытталған бақылау іс-шараларын жүргізу.;
- Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бағалау жүргізуді ұйымдастыру;

- Университет қызметкерлерін басқа ұйымның немесе жеке тұлғалардың мүддесі үшін немесе атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар мен парақорлық жасауға көндіру жағдайлары туралы, сондай-ақ Университет қызметкерлері мен өзге де тұлғалардың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау жағдайлары туралы хабарламаларды қабылдау және қарау;
- Мүдделер қақтығысы туралы хабарламаларды қарау бойынша жұмысты ұйымдастыру;
- Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мәселелері бойынша Университет қызметіне инспекциялық тексеру жүргізу кезінде бақылау-қадағалау және құқық қорғау органдарының уәкілетті өкілдеріне көмек көрсету;
- Құқық қорғау органдарының уәкілетті өкілдеріне жедел-ізвестіру іс-шараларын қоса алғанда, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар мен қылмыстардың жолын кесу немесе тергеу бойынша іс-шаралар жүргізуде жәрдем көрсету;
- Университетте сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша оқыту іс-шараларын ұйымдастыру және Университет қызметкерлеріне жеке кеңес беру □ ;
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы насихатты ұйымдастыруға қатысу.

8. Университет Ректорының және қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі міндеттері

- 8.1. Университет қызметкерлері осы Ережемен қол қою арқылы танысады.
- 8.2. Университет қызметкерінің осы саясаттың талаптарын сақтауы қызметкердің іскерлік қасиеттерін бағалау кезінде, оның ішінде оны жоғары тұрған лауазымға тағайындаған, марапаттаған, сыйақы берген жағдайда және өзге де кадр мәселелерін шешкен кезде ескеріледі.
- 8.3. Еңбек шартына сәйкес Еңбек міндеттерін орындауына байланысты университеттегі лауазымы мен жұмыс өтіліне қарамастан Университеттің жоғары басшылығы мен қызметкерлері:
  - осы Саясаттың ережелерін басшылыққа алуға және оның қағидаттары мен талаптарын мүлтіксіз сақтауға міндетті;
  - сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасаудан және (немесе) оған қатысудан, оның ішінде Университет мүддесі үшін немесе Университет атынан бас тартуға құқылы;
  - сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға, оның ішінде Университет мүддесі үшін немесе оның атынан қатысуға дайындық ретінде басқалар түсіндіруі мүмкін мінез-құлықтан аулақ болуға міндетті.
- 8.4. Еңбек шартына сәйкес өзінің еңбек міндеттерін орындауына байланысты Университеттегі лауазымы мен жұмыс өтіліне қарамастан, Университет жұмыскері:
  - сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты Университет Ректорын немесе оны алмастыратын тұлғаны және өзінің тікелей басшысын оны сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндіру жағдайлары туралы дереу хабардар етуге міндетті;
  - Университет Ректорын немесе оны алмастыратын, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты тұлғаны және өзінің тікелей басшысын Университеттің басқа қызметкерлерінің өзіне белгілі болған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жағдайлары туралы дереу хабардар етуге міндетті;
  - Университет ректорына немесе оны алмастыратын, сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты тұлғаға және өзінің тікелей басшысына туындаған мүдделер қақтығысы немесе оның туындау мүмкіндігі туралы хабарлауға міндетті;

9. Университет білім алушыларының сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі міндеттері

Университеттің барлық студенттері:

- осы саясаттың ережелерін басшылыққа алуға және оның қағидаттары мен талаптарын мүлтіксіз сақтауға міндетті;
- университет қызметкерлерінің, ПОҚ-ның пайдасына немесе Университет атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаудан және (немесе) оған қатысудан бас тартуға құқылы;
- Университеттің профессорлық-оқытушылық құрамының немесе қызметкерлерінің пайдасына сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға итермелеу жағдайлары туралы немесе Университеттің басқа білім алушыларының сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасау жағдайлары туралы, сондай-ақ туындаған мүдделер қақтығысы немесе оның туындау мүмкіндігі туралы университеттен топтың тікелей эдвайзеріне дереу хабарлауға ;
- Университеттен келген топтың эдвайзері өз кезегінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жағдайлары туралы өзінің тікелей басшысына және сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты адамға хабарлауы тиіс.

10. Сыбайлас жемқорлық пен парақорлықтың алдын алу жөніндегі іс-шаралар.

10.1. Осы Саясатқа қосымша ретінде Университетте жыл сайын сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шаралар жоспары бекітіліп, оларды өткізу мерзімі және жауапты орындаушы көрсетіледі. Университет іске асыратын сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі іс-шаралар тізбесі1.

10.2. Білім алушылар мен қызметкерлер арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мінез-құлық стандарттарын енгізу мақсатында Университетте Іскерлік қатынастар этикасын қозғайтын және білім алушылар мен қызметкерлердің этикалық, адал мінез-құлқын қалыптастыруға бағытталған мінез-құлық қағидаттары белгіленеді.

10.3. Саясат элементтерінің бірі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалау болып табылады. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалаудың мақсаты Университет қызметінде білім алушылар мен Университет қызметкерлерінің жеке пайда алу мақсатында сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау ықтималдығы неғұрлым жоғары болатын нақты операцияларды айқындау болып табылады.

10.4. Университетте университет кітапханасының оқу залында тұрақты жұмыс істейтін "ПАРАСАТ ЖОЛЫ" көрмесінде орналастырылған тиісті тақырыптағы әдебиеттермен пайдаланушыларды таныстыру арқылы, сондай-ақ Университет сайтында Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тақырып бойынша ақпаратты орналастыру жолымен сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша білім алушылар мен жұмыскерлерді хабардар ету жүргізіледі:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша қолданыстағы заңнама талаптарымен және Университеттің ішкі құжаттарымен және оларды Университет қызметінде қолдану тәртібімен танысу;
- Университет тыңдаушылары мен қызметкерлерін сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасағаны үшін заңды жауапкершілік туралы хабардар ету.

10.5. Университет жүзеге асыратын ішкі бақылау сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алуға және анықтауға ықпал етеді. Бұл ретте Университет қызметінің нормативтік құқықтық актілер мен Университеттің жергілікті нормативтік актілерінің талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету сияқты ішкі бақылау және аудит жүйесінің міндеттерін іске асыру аса қызығушылық тудырады.

Бұл тармақ ішкі аудит қызметі құрылғаннан кейін немесе сыртқы компанияларда ішкі аудиттің аутсорсингі туралы шешім қабылданғаннан кейін күшіне өнеді.

10.6. Іскер әріптестермен өзара іс-қимыл жасау кезінде Университет ЖОО-да қабылданған қызметті жүргізудің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттары туралы, оның ішінде іскерлік әріптестермен жасалатын шарттарға сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды сақтау туралы белгілі бір ережелерді енгізу туралы хабардар етеді. Университет іскерлік қатынастарды адал және адал түрде жүргізетін, өз беделіне қамқорлық жасайтын, бизнес жүргізу кезінде жоғары этикалық стандарттарға қолдау көрсететін, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша өз шараларын іске асыратын, ұжымдық сыбайлас жемқорлыққа қарсы бастамаларға қатысатын серіктестермен іскерлік қатынастарды орнатуға және сақтауға ұмтылады.

10.7. Университет жұртшылықты сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды іске асыру дәрежесі мен жетістіктері туралы хабардар етуді, оның ішінде тиісті мәліметтерді ресми сайтқа орналастыру арқылы жүзеге асырады.

11. Университет қызметкерін сыбайлас жемқорлық бұзушылықтарын жасауға көндіру жағдайлары туралы немесе оған басқа қызметкерлердің, іскер серіктестердің, басқа тұлғалардың сыбайлас жемқорлық бұзушылықтарын жасау жағдайлары туралы белгілі болған ақпарат туралы хабардар ету және осындай хабарламаларды қарау тәртібі.

11.1. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға көндіру мақсатында жүгіну фактілері туралы хабарлау, осы фактілер бойынша тексеру жүргізілген немесе жүргізілген жағдайларды қоспағанда, Университет Қызметкерінің міндеті болып табылады.

11.2. Университет жұмыскері сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға көндіру мақсатында қандай да бір адамдармен оған жүгінген барлық жағдайлар туралы, сондай-ақ Университеттің басқа қызметкерлерімен, оның іскерлік серіктестерімен немесе кәсіптік қызметті жүзеге асыру барысында өзіне белгілі болған өзге адамдармен сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаған барлық жағдайлар туралы өзінің тікелей басшысына және сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты адамға дереу хабарлауға міндетті.

11.3. Бір жұмыс күні ішінде Университет Қызметкері өзінің тікелей басшысына және Университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын іске асыруға жауапты адамға ауызша немесе жазбаша түрде хабарлама жіберуге міндетті.

11.4. Хабарламаны көрсетілген мерзімде жіберу мүмкін болмаған кезде (ауырған, іссапар, демалыс және т.б. жағдайда) Университет қызметкері жұмыс орнына келгеннен кейін бір жұмыс күні ішінде хабарлама жібереді.

11.5. Хабарламада мынадай мәліметтер болуға тиіс:

- хабарлаушының тегі, аты, әкесінің аты, лауазымы, байланыс телефоны, сондай-ақ хабарлаушының пікірі бойынша онымен байланыс орнатуға көмектесетін өзге де ақпарат;
- қызметкерді сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндіру мақсатында немесе Университеттің басқа қызметкерлерінің, оның іскерлік серіктестерінің немесе кәсіби қызметті жүзеге асыру барысында өзіне белгілі болған өзге де тұлғалардың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауының барлық жағдайлары туралы жүгіну кезіндегі мән-жайлар;
- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға көндіру мақсатында өтініш жасаған тұлға (жеке немесе заңды) туралы белгілі мәліметтер;
- өтініштің мәнін баяндау (өтініштің күні мен орны, қандай әрекет (әрекетсіздік) жасауға итермелеу орын алады, ұсынылған пайда, болжамды салдарлар, өтініштің өзге де мән-жайлары);
- осы іске қатысы бар адамдар және егер бар болса, куәгерлер туралы мәліметтер;

- мәні бойынша істі қарау үшін қызығушылық туғызатын өзге де белгілі мәліметтер қоса беріледі;
- хабарлаушының қолы;
- хабарлама жасау күні.

11.6. Университетте сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты тұлға хабарламаны алған күні сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактілері туралы хабарламаларды тіркеу журналында (бұдан әрі – Журнал) тіркеуді жүзеге асырады, сондай-ақ университет ректорын келіп түскен хабарлама туралы хабардар етеді. Университетте журнал жүргізу міндеті Университетте сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты адамға жүктеледі.

11.7. Анонимді хабарламалар Университетте сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты жүзеге асыруға жауапты тұлғаға мәлімет үшін беріледі. Жасырын хабарламалар журналда "жасырын" деген белгімен тіркеледі, бірақ қарауға жатпайды.

11.8. Хабарламада қамтылған мәліметтерді тексеру хабарлама тіркелген күннен бастап он бес жұмыс күні ішінде жүргізіледі.

11.9. Тексеруді ұйымдастыру мақсатында Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты қызметкер үш жұмыс күні ішінде Университет Қызметкерін сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндіру мақсатында жүгіну фактісін тексеру жөніндегі комиссия (бұдан әрі – Комиссия) құрады.

11.10. Комиссияның дербес құрамын (Төраға, төрағаның орынбасары, комиссия мүшелері мен хатшысы) университет ректоры тағайындайды және бұйрықпен бекітіледі. Комиссия отырысы, егер оған Комиссия мүшелерінің жалпы санының кемінде үштен екісі қатысса, заңды деп есептеледі. Комиссияның шешімдері отырысқа қатысып отырған Комиссия мүшелерінің жай көпшілік дауысымен дауыс беру арқылы қабылданады. Комиссияның шешімі бойынша дауыс беру құпия болуы мүмкін.

11.11. Комиссия құрамына мыналар кіреді:

1. Комиссия төрағасы-Ректор, төрағаның орынбасары-Бірінші проректор;
2. Комиссия хатшысы - сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты;
3. Комиссия мүшелері:
  - Құрылымдық бөлімшелерінің басшылары;
  - Декандар;
  - Заң басқармасының директоры;
  - Студенттік кеңестің өкілі;
  - Омбудсмен, басқа қызметкерлер.

11.12. Тексеру барысында мыналар белгіленуі тиіс:

- 1) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға итермелеу мақсатында Университет қызметкеріне өтініш жасауға ықпал еткен себептер мен жағдайлар;
- 2) тікелей басшыны және сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты тұлғаны Қызметкерге сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаған жағдайлар туралы белгілі болған ақпарат туралы Университеттің басқа қызметкерлерінің, контрагенттерінің немесе өзге де тұлғалардың хабардар етуіне ықпал еткен себептер мен жағдайлар;;
- 3) Университет қызметкерінің заңсыз орындалуына көндіруге тырысқан әрекеттері (әрекетсіздігі).

11.13. Комиссия тексеру нәтижелерін Университет ректорына жазбаша қорытынды түрінде тексеру аяқталған күннен бастап үш күн мерзімде ұсынады.

11.14. Қорытындыда мыналар көрсетіледі:

1. комиссия құрамы;
2. тексеру жүргізу мерзімдері;
3. хабарламаны жасаушы және тексеру жүргізуге негіз болған мән-жайлар;

4. хабарлама жасау үшін негіз болған фактінің анықтығын растау (не теріске шығару) ;
5. Университет қызметкерін сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға көндіру мақсатында өтініш жасауға ықпал еткен себептер мен жағдайлар немесе басқа қызметкерлердің, Университет контрагенттерінің немесе басқа тұлғалардың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға ықпал еткен себептер мен жағдайлар.

11.15. Университет қызметкерін сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға көндіру мақсатында жүгіну фактісі расталған жағдайда немесе басқа қызметкерлердің, Университеттің іскерлік серіктестерінің немесе өзге де адамдардың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісінің болуы расталған жағдайда, комиссия қорытынды ретінде университет ректорына сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылыққа жол бермеу бойынша шараларды қолдану жөнінде ұсынымдар шығарады. Университет ректоры комиссия шешіміне хаттамаға енгізу арқылы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында құқық қорғау органдарына ақпарат беру туралы шешім қабылдайды.

11.16. Егер Университет Қызметкерін сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға көндіру мақсатында жүгіну фактісі немесе Университеттің басқа қызметкерлерінің, іскерлік серіктестерінің немесе өзге де тұлғалардың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі расталмаса, бірақ жүргізілген тексеру барысында қызметтік мінез-құлыққа қойылатын талаптарды бұзу белгілері, қызметкердің өз кінәсінен өзіне жүктелген Еңбек міндеттерін орындамау немесе тиісінше орындамау фактілері не мүдделер қақтығысы анықталған жағдайда, Университет жұмыскерін сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға көндіру мақсатында жиналған материалдар, сондай-ақ қорытынды тексеру аяқталғаннан кейін үш жұмыс күні ішінде корпоративтік Әдеп жөніндегі комиссияның отырысында қарау және тиісті шешім қабылдау үшін жіберіледі, сондай-ақ тәртіптік жаза қолдану туралы шешім қабылдау үшін (ескерту, сөгіс, сөгіс мерзімі, сенім жоғалуына байланысты еңбек шартын бұзу) Университет Ректорына ұсынылады.

11.17. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты тексеруді ұйымдастыру мақсатында Университет Ректорының сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарына күдік келтірілген жағдайлар туралы үш жұмыс күні ішінде Университет Президентін хабардар етеді. Университет президенті үш жұмыс күні ішінде Қамқоршылар кеңесінің төрағасын хабардар етеді. Қамқоршылар кеңесінің төрағасы университет ректорының сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісін тексеру мақсатында қамқоршылар кеңесін шақырады. Университет Ректоры сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағанын растаған жағдайда Қамқоршылар Кеңесі Университет Ректорына тәртіптік сипаттағы шаралар қолдану және материалдарды сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға беру туралы шешім қабылдайды.

12. Университет қызметкерлерінің мүдделер қақтығысының туындағаны туралы хабардар ету тәртібі және анықталған мүдделер қақтығысын реттеу тәртібі.

12.1. Университет жұмыскері туындаған мүдделер қақтығысы туралы немесе оның туындау мүмкіндігі туралы өзінің тікелей басшысына және сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты адамға бұл жөнінде өзіне белгілі болған сәтте дереу (өзіне бұл жөнінде белгілі болған күннен кейінгі жұмыс күнінен кешіктірмей) жазбаша немесе ауызша нысанда хабарлауға міндетті.

12.2. Хабарламада мыналар көрсетіледі:

- 1) хабарлаушының тегі, аты, әкесінің аты, лауазымы;
- 2) Университет қызметкерінің жеке қызығушылығы (тікелей немесе жанама) оның өз лауазымдық міндеттерін тиісінше орындауына әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін және университет қызметкерінің жеке қызығушылығы мен Университеттің басқа қызметкерлерінің құқықтары мен заңды мүдделеріне зиян келтіруге қабілетті,

Университеттің басқа қызметкерлерінің құқықтары мен заңды мүдделерінің арасында қайшылық туындайтын немесе туындауы мүмкін жағдай туралы ақпарат;

- 3) Университет қызметкерінің өз лауазымдық міндеттерін тиісінше орындауына ықпал ететін немесе ықпал ете алатын жеке қызығушылығы туралы, университет қызметкерінің лауазымдық міндеттерін атқару кезінде ақша, құндылықтар, өзге де мүлік немесе мүліктік сипаттағы қызметтер, өзі немесе үшінші тұлғалар үшін өзге де мүліктік құқықтар түрінде табыс алу мүмкіндігі туралы ақпарат;
- 4) хабарламаны беру күні;
- 5) хабарлаушының қолы.

12.3. Хабарлама Университетте сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты адамның сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау фактілері туралы хабарламаларды (оның ішінде мүдделер қақтығысының туындауы туралы хабарламаларды) тіркеуді есепке алу журналына түскен күні тіркеледі, сондай-ақ Университет Ректоры келіп түскен хабарлама туралы хабардар етіледі.

12.4. Хабарлама онда осы Саясаттың 11.2-тармақта көрсетілген ақпарат болмаған жағдайда қабылданбайды. нақты саясат.

12.5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты адам Университет Қызметкерінде мүдделер қақтығысының туындағаны немесе оның туындау мүмкіндігі туралы белгілі болған сәтте мүдделер қақтығысын болғызбау немесе реттеу бойынша шаралар қабылдау үшін жіберілген хабарламадағы ақпаратты тексеруді ұйымдастыруға міндетті.

12.6. Хабарламада көрсетілген мәліметтерді қарау және мәліметтерді тексеруді ұйымдастыру мақсатында Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты адам үш жұмыс күні ішінде қызметкердің мүдделер қақтығысының туындағаны туралы хабардар ету фактісін тексеру жөнінде комиссия (бұдан әрі – Комиссия) құрады.

12.7. Комиссияның дербес құрамын (төраға, төрағаның орынбасары, комиссия мүшелері мен хатшысы) университет ректоры тағайындайды және бұйрықпен бекітіледі. Комиссия отырысы, егер оған Комиссия мүшелерінің жалпы санының кемінде үштен екісі қатысса, заңды деп есептеледі. Комиссияның шешімдері отырысқа қатысып отырған Комиссия мүшелерінің жай көпшілік дауысымен дауыс беру арқылы қабылданады. Комиссияның шешімі бойынша дауыс беру құпия болуы мүмкін.

12.8. Комиссия құрамына мыналар кіреді:

1. Комиссия төрағасы-Ректор, төрағаның орынбасары-Бірінші проректор;
2. Комиссия хатшысы - сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты;
3. Комиссия мүшелері:
  - Құрылымдық бөлімшелерінің басшылары;
  - Декандар;
  - Заң басқармасының директоры;
  - Студенттік кеңестің өкілі;
  - Омбудсмен, басқа қызметкерлер.

12.9. Комиссияның барлық мүшелері шешімдер қабылдау кезінде тең құқықтарға ие болады. Комиссия төрағасы болмаған кезде оның міндеттерін Комиссия төрағасының орынбасары атқарады.

12.10. Комиссия құрамы Комиссия қабылдайтын шешімдерге әсер етуі мүмкін мүдделер қақтығысының туындау мүмкіндігін болдырмайтындай етіп қалыптастырылады. Комиссия отырысы, егер оған Комиссия мүшелерінің жалпы санының кемінде үштен екісі қатысса, заңды деп есептеледі.

12.11. Комиссия отырысының күн тәртібіне енгізілген мәселені қарау кезінде мүдделер қақтығысына әкеп соғуы мүмкін Комиссия мүшесінің тікелей немесе жанама жеке

мүдделілігі туындаған кезде ол отырыс басталғанға дейін бұл туралы мәлімдеуге міндетті. Мұндай жағдайда Комиссияның тиісті мүшесі көрсетілген мәселені қарауға қатыспайды.

12.12. Комиссия қылмыстар және әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы хабарламаларды, сондай-ақ жасырын өтініштерді қарамайды, еңбек тәртібін бұзу фактілері бойынша тексеру жүргізбейді.

12.13. Комиссия отырысын өткізу үшін негіздерді қамтитын ақпарат оған түскен кезде сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға жауапты адам:

- 1) 3 жұмыс күні ішінде Комиссия отырысының күнін белгілейді. Бұл ретте Комиссия отырысының күні көрсетілген ақпарат келіп түскен күннен бастап жеті күннен кешіктірілмей белгілене алмайды;
- 2) өзіне қатысты комиссия мүдделер қақтығысын реттеу туралы мәселе қарайтын жұмыскерді және Комиссия мүшелерін тексеру үшін келіп түскен ақпаратпен таныстыруды ұйымдастырады.
- 3) Комиссия қарайтын мәселелер бойынша түсініктеме бере алатын қызметкерлерді Комиссия отырысына шақыру туралы өтініштерді (арыздарды) қарайды.

12.14. Комиссия төрағасы әрбір нақты жағдайда жеке-жеке, комиссия отырысы өткізілетін күнге дейін кемінде үш жұмыс күні бұрын өзіне қатысты комиссия осы мәселені қарайтын қызметкердің, басқа қызметкердің (мысалы, Хабарлаушының) немесе Комиссияның кез келген мүшесінің өтінішхаты (өтініші) негізінде оларды қанағаттандыру (қанағаттандырудан бас тарту туралы) туралы және комиссия отырысы барысында қосымша материалдарды қарау (қараудан бас тарту туралы) туралы шешім қабылдайды.

12.15. Комиссия отырысы мүдделер қақтығысын реттеу туралы мәселе қаралатын қызметкердің қатысуымен өткізіледі. Қызметкердің аталған мәселені оның қатысуынсыз қарау туралы жазбаша өтініші болған кезде комиссия отырысы ол болмаған кезде өткізіледі. Қызметкер немесе оның өкілі Комиссия отырысына келмеген жағдайда, қызметкердің аталған мәселені оның қатысуынсыз қарау туралы жазбаша өтініші болмаған кезде мәселені қарау кейінге қалдырылады. Қызметкер немесе оның өкілі дәлелсіз себептермен екінші рет келмеген жағдайда, Комиссия аталған мәселені қызметкер болмаған кезде қарау туралы шешім қабылдай алады.

12.16. Комиссия отырысында қызметкердің (оның келісімімен) және өзге де тұлғалардың түсіндірмелері тыңдалады, қызметкерге қойылатын талаптардың мәні бойынша материалдар, сондай-ақ қосымша материалдар қаралады.

12.17. Комиссия мүшелері және оның отырысына қатысқан адамдар Комиссия жұмысы барысында өздеріне белгілі болған мәліметтерді жария етуге құқылы емес.

12.18. Комиссия тексеру нәтижелерін Университет Ректорына жазбаша қорытынды түрінде тексеру аяқталған күннен бастап үш күн мерзімде ұсынады.

12.19. Қорытындыда мыналар көрсетіледі:

- 1) комиссия отырысының күні, комиссия мүшелерінің және отырысқа қатысып отырған басқа да адамдардың тегі, аты, әкесінің аты;
- 2) өзіне қатысты мүдделер қақтығысын реттеу туралы мәселе қаралатын қызметкердің тегін, атын, әкесінің атын, лауазымын көрсете отырып, комиссия отырысында қаралатын мәселелердің әрқайсысының тұжырымы қоса беріледі;
- 3) қызметкерге қойылатын талаптар, олар негізделетін материалдар;
- 4) қойылатын наразылықтардың мәні бойынша қызметкер мен басқа да тұлғалар түсіндірулерінің мазмұны болуға тиіс;
- 5) отырыста сөз сөйлеген адамдардың тегі, аты, әкесінің аты және олардың сөздерінің қысқаша мазмұны; ;
- 6) Комиссия отырысын өткізу үшін негіздерді қамтитын ақпарат көзі, ақпараттың Университетке түскен күні;
- 7) дауыс беру нәтижелері;

8) шешім және оны қабылдаудың негіздемесі қамтылуға тиіс.

12.20. Мүдделер қақтығысын реттеу туралы мәселені қарау қорытындысы бойынша Комиссия келесі шешімдердің бірін қабылдайды:

- 1) Қызметкер мүдделер қақтығысын реттеу туралы талаптарды орындады;
- 2) қызметкер мүдделер қақтығысын реттеу туралы талаптарды сақтамаса. Бұл жағдайда Комиссия Университет Ректорына қызметкерге мүдделер қақтығысын реттеу туралы талаптардың бұзылуына жол берілмейтіндігін көрсетуді немесе Қызметкерге нақты жауапкершілік шарасын қолдануды ұсынады.
- 3) Комиссия шешім қабылдағанға дейін Университет Ректоры Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес туындаған мүдделер қақтығысының ықтимал теріс салдарын болдырмау бойынша барлық қажетті шараларды қабылдайды.

12.21. Университет Ректоры Комиссия отырысының қорытындысын қарауға міндетті және қызметкерге Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінде көзделген жауапкершілік шараларын қолдану туралы шешім қабылдау кезінде, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылды ұйымдастырудың өзге де мәселелері бойынша өз құзыреті шегінде ондағы ұсынымдарды ескеруге құқылы. Комиссияның қорытындысы келіп түскен күннен бастап бір ай мерзімде Ректор комиссияның шешімін қабылдауға және оны Комиссия мүшелері мен қызметкердің назарына жеткізуге міндетті.

13. Университет қызметіндегі сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарлаған Университет қызметкерлерін қорғау тәртібі.

13.1. Лауазымдық міндеттерін атқаруына байланысты сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға көндіру мақсатында жүгіну фактілері туралы (мекеменің басқа қызметкерлерінің жасау фактілері туралы) хабарлаған қызметкерлер қорғалуға тиіс.

13.2. Университет қызметінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарлаған қызметкерлерді ресми және бейресми санкциялардан қорғау-бұл сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарламаларды тексеру рәсімдерін жүргізу кезінде, ал қажет болған жағдайда олар аяқталғаннан кейін де жұмыс берушінің оларды қорғауын қамтамасыз ету жөніндегі шаралар жиынтығы.

13.3. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарлаған қызметкерлерді тиімді қорғау үшін шаралар көшені қолданылады, оған мыналар кіреді:

- 1) Университет қызметіндегі сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарлаған Қызметкер туралы мәліметтердің құпиялылығын қамтамасыз ету.
- 2) қызметкер ұсынған хабарламаны қарау және лауазымдық міндеттерді орындау мен өкілеттіктерді жүзеге асыру шеңберінде құқықтар мен заңды мүдделерге өзге де қысым жасау кезеңінде құқыққа сыйымсыз қызметтен, төмен тұрған лауазымға ауысудан, демалыс уақытын ауыстырудан қорғау, тәртіптік жауаптылыққа тарту болып табылады.
- 3) университет қызметінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы бұрын хабарлаған жұмыскерге қатысты қызметтік тексеру жүргізілген жағдайда, оның салдары жұмыскердің пікірі бойынша оған қатысты тәртіптік сипаттағы шараларды қолдану (тәртіптік жауаптылыққа тарту) болуы мүмкін болса, қызметтік тексеру материалдары жұмыскердің өтінішхаты бойынша мүдделер қақтығысын реттеу үшін құрылуы мүмкін Комиссия отырысында алдын ала қаралуы мүмкін.

13.4. Қызметкер шындыққа сәйкес келмейтін көрінеу жалған ақпаратты не Университеттің басқа қызметкерінің ар-намысы мен қадір-қасиетіне нұқсан келтіретін ақпаратты хабарлаған жағдайда, ол Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген жауаптылыққа тартылуы мүмкін.

14. Университеттің іскер серіктестерімен өзара әрекеттесу кезінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу шаралары

14.1. Университеттің іскер серіктестерімен өзара әрекеттесу кезінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша жұмыс келесі бағыттар бойынша жүргізіледі:

- 1) Университеттің іскерлік (шаруашылық) қатынастарын адал және адал негізде жүргізетін, өзінің беделіне қамқорлық жасайтын, шаруашылық қызметті жүргізу кезінде жоғары этикалық стандарттарға қолдау көрсететін, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі өз шараларын іске асыратын, ұжымдық сыбайлас жемқорлыққа қарсы бастамаларға қатысатын іскерлік (шаруашылық) қатынастарды орнату және сақтау;
- 2) Университеттің іскерлік серіктестерімен қарым-қатынас барысында Университетті сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелін төмендету мақсатында Университеттің іскерлік серіктестерін тексерудің арнайы рәсімдерін енгізу және өзге де жосықсыз іс-тәжірибелер (ашық қолжетімділіктегі Университеттің әлеуетті контрагенттері туралы мәліметтерді: олардың іскерлік ортадағы беделін, нарықтағы қызметінің ұзақтығын, сыбайлас жемқорлық жанжалдарына қатысуды жинау және талдау және т. б.);
- 3) Университетте қолданылатын сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және оған қарсы іс-қимылға бағытталған бағдарламаларды, саясаттарды, мінез-құлық стандарттарын, рәсімдер мен қағидаларды Университеттің іскерлік серіктестеріне тарату;
- 4) Университеттің іскерлік серіктестерімен жасалатын шарттарға сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды сақтау туралы ережелерді енгізу (сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпелер);
- 5) -Университетте қабылданатын сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі шаралар туралы ақпаратты Университеттің ресми сайтына орналастыру.

14.2. Университет қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалаудың мақсаты нақты жұмыстарды, қызметтерді және қызмет түрлерін анықтау болып табылады, оларды іске асыру кезінде Университет қызметкерлерінің жеке пайда алу мақсатында да, сондай-ақ Университет пайдасын алу мақсатында да сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау ықтималдығы неғұрлым жоғары.

14.3. Университетте сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалаудың келесі тәртібі белгіленеді:

- "сыни нүктелерді" бөліп көрсету-оларды іске асыру кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың пайда болуы неғұрлым ықтимал жұмыстар, көрсетілетін қызметтер, қызмет нысандары айқындалады;
- сыбайлас жемқорлық тәуекелімен байланысты іске асырылуы мүмкін жұмыстың, қызметтің әрбір түрі, қызмет нысаны үшін ықтимал сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың сипаттамасын жасау;
- Университеттің "сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің картасы" – "сыни нүктелер" мен ықтимал сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың жиынтық сипаттамасын дайындау;
- сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жою немесе азайту бойынша шаралар көшенін әзірлеу.

15. Сыйлықтар және өкілдік шығындар

15.1. Университет қызметкерлері Университет атынан басқа адамдар мен ұйымдарға сыйға тарту үшін пайдалана алатын не Университет Қызметкерлері университеттегі кәсіби қызметіне байланысты басқа адамдар мен ұйымдардан ала алатын сыйлықтар мен өкілдік,

оның ішінде іскерлік қонақжайлылық шығыстары төменде көрсетілген өлшемшарттардың жиынтығына сәйкес келуі тиіс:

- Университет қызметінің мақсаттарымен тікелей байланысты болу;
- ақылға қонымды, пропорционалды және сәнді заттар болмауы керек;
- қызмет көрсету, әрекет ету, әрекетсіздік, салғырттық, қамқорлық, құқықтар беру, мәміле, келісім, рұқсат беру туралы белгілі бір шешім қабылдау және т. б. үшін жасырын сыйақы немесе өзге де заңсыз немесе әдепке жат мақсатпен алушыға ықпал етуге әрекет жасамау;
- сыйлықтары немесе өкілдік шығыстары туралы ақпаратты ашқан жағдайда Университет, Университет қызметкерлері және өзге де тұлғалар үшін бедел тәуекелін тудырмау;
- қолданыстағы заңнама нормаларына, осы Ереженің қағидаттары мен талаптарына, Университеттің басқа да жергілікті нормативтік актілеріне қайшы келмеуге тиіс.

15.2. Университет ресми қатысатын көрмелерде, тұсаукесерлерде, өзге де іс-шараларда ұсынылатын кәдесый өнімдері (құны төмен өнімдер) түріндегі сыйлықтарға имидждік материалдар ретінде рұқсат етіледі және қаралады.

15.3. ҚР Қылмыстық кодексіне сәйкес, егер мүліктің, сыйлықтың немесе қызмет көрсетудің құны екі айлық есептік көрсеткіштен аспаса, Университет қызметкерлеріне мүлікті беруге немесе алуға, мүліктік сипаттағы қызмет көрсетуге немесе мұндай қызметті сыйлық немесе сыйақы ретінде пайдалануға бұрын жасалған заңды әрекеттері үшін алдын ала уағдаластық болмаған жағдайда жол берілмейді.

15.4. Университет қызметкерлері мен оның өкілдері атынан үшінші тұлғаларға ақшалай, қолма-қол немесе қолма-қол ақшасыз, кез келген валютада сыйлықтар беруге жол берілмейді.

16. Университет қызметкерлері мен білім алушыларын сыбайлас жемқорлыққа қарсы оқыту

16.1. Университет қызметкерлері мен тыңдаушыларына сыбайлас жемқорлыққа қарсы білім беру Сыбайлас жемқорлыққа қарсы көзқарасты, сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілікті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлыққа қарсы білім беру және сыбайлас жемқорлыққа қарсы кеңес беру арқылы жоспарлы негізде Университет қызметкерлері мен тыңдаушыларының құқықтық санасы мен құқықтық мәдениетінің деңгейін арттыру мақсатында жүзеге асырылады.

16.2. Университет қызметкерлеріне сыбайлас жемқорлыққа қарсы білім беру Университет есебінен Университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын іске асыруға жауапты тұлғаларды даярлау (қайта даярлау) және олардың біліктілігін арттыру нысанында жүзеге асырылады.

16.3. Университеттің білім алушыларын (студенттерін, магистранттарын, докторанттарын) сыбайлас жемқорлыққа қарсы білім беру Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі ("Sanaly Urpaq", "Adal Bilim" және т.б.) жанындағы жобалық кеңселердің жәрдемдесуімен сыбайлас жемқорлыққа қарсы құқық бұзушылықтарды болдырмау туралы тұрақты ағартушылық дәрістер өткізу жолымен, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы бағыттағы тақырыптарды сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама бойынша "Қылмыстық құқық" және "Кәсіпкерлік құқық" пәндері.

16.4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы кеңес беруді Университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын іске асыруға жауапты Университет тұлғалары жеке тәртіппен жүзеге асырады. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың жеке мәселелері бойынша, оның ішінде мүдделер қақтығысын реттеу мәселелері бойынша консультация беру құпия тәртіппен жүргізіледі.

17. Жақын туыстардың, ерлі-зайыптылардың немесе жеке тұлғалардың бірге жұмыс істеуіне жол бермеу

17.1. Жауапты лауазымды атқаратын адамдар өздерінің жақын туыстары (ата-аналары (ата-анасы), балалары, бала асырап алушылар, асырап алынғандар, ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілері мен апа-сіңлілері, атасы, әжесі, немерелері) және (немесе) жұбайы (зайыбы), сондай-ақ жеке тұлғалары (жұбайының (зайыбының) аға-інілері, апа-сіңлілері, ата-аналары мен балалары) атқаратын лауазымдарға тікелей бағынысты лауазымдарды атқара алмайды.

17.2. 16.1-тармақтың талаптарын бұзатын адамдар, егер олар көрсетілген бұзушылық анықталған кезден бастап үш ай ішінде оны өз еркімен жоймаса, осындай бағыныстылықты болғызбайтын лауазымға ауысуға жатады, ал мұндай ауысу мүмкін болмаған кезде осы қызметшілердің біреуі лауазымынан шығарылуға немесе көрсетілген функциялардан өзгедей босатылуға жатады.

Төмендегі тармақ ішкі аудит қызметі құрылғаннан кейін немесе үшінші тарап компанияларында ішкі аудит аутсорсингі туралы шешім қабылданғаннан кейін күшіне енеді.

18. Ішкі бақылау және аудит

18.1. Университеттің ішкі бақылау және аудит жүйесі Университет қызметінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алуға және анықтауға ықпал етеді.

18.2. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу шараларын іске асыру мақсатында ішкі бақылау мен аудиттің міндеттері Университеттің қаржылық (бухгалтерлік) есептілігінің сенімділігі мен дұрыстығын қамтамасыз ету және Университет қызметінің нормативтік құқықтық актілер мен Университеттің жергілікті нормативтік актілерінің талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету болып табылады.

18.3. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу шараларын жүзеге асыру үшін Университетте келесі ішкі бақылау және аудит іс-шаралары жүзеге асырылады:

- сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша жұмыс тұрғысынан маңызды әртүрлі ұйымдастырушылық рәсімдер мен қызмет ережелерінің сақталуын тексеру;
- Университеттің шаруашылық қызметінің құжатталуын бақылау;
- сыбайлас жемқорлық тәуекелі саласында жүзеге асырылатын операциялардың экономикалық негізділігін тексеру.

18.4. Университеттің шаруашылық қызметінің операцияларын құжаттауды бақылау ең алдымен университеттің қаржылық (бухгалтерлік) есептілікті жүргізу міндетімен байланысты және тиісті бұзушылықтардың алдын алуға және анықтауға бағытталған: бейресми есептілікті жасау, жалған құжаттарды пайдалану, болмаған шығыстарды жазу, бастапқы есепке алу құжаттарының болмауы, құжаттар мен есептілікті түзету, құжаттар мен есептілікті белгіленген мерзімнен бұрын жою және т. б.

18.5. Сыбайлас жемқорлық тәуекелі салаларында жүзеге асырылатын операциялардың экономикалық негізділігін тексеру заңсыз әрекеттердің мен – индикаторларын ескере отырып, іскерлік сыйлықтармен алмасуға, өкілдік шығыстарға, қайырымдылық қайырымалдықтарға, сыйақыларға қатысты жүргізіледі:

- сипаты анықталмаған не күмен тудыратын қызметтерге ақы төлеу;
- Университет қызметкерлеріне, аффилирленген тұлғалар мен іскер серіктестердің қызметкерлеріне сыйлықтар беру, көлік, ойын-сауық қызметтеріне ақы төлеу, жеңілдетілген шарттар бойынша қарыздар беру, өзге де құндылықтар мен игіліктер беру;
- делдалға немесе іскери серіктеске сыйақы төлеу, оның мөлшері Университет үшін әдеттегі төлемнен немесе осы қызмет түрі үшін төлемнен асады;
- нарықтық бағалардан айтарлықтай ерекшеленетін бағалар бойынша сатып алу немесе сату;
- қолма-қол ақшамен күмәнді төлемдер.

19. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында мемлекеттік бақылауды (қадағалауды) жүзеге асыруға уәкілетті органдармен және құқық қорғау органдарымен ынтымақтастық

- 19.1. Университет сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың барлық жағдайлары туралы Университетке белгілі болған кезде құқық қорғау органдарына хабарлауға міндеттеме алады.
- 19.2. Университетке белгілі болған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау жағдайлары туралы Құқық қорғау органдарына хабарлау міндеті Университет Ректоры қабылдаған шешім негізінде Университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын іске асыру үшін Университеттің жауапты тұлғасына бекітіледі.
- 19.3. Университет өзіне мемлекеттік бақылауды (қадағалауды) жүзеге асыруға уәкілетті органдарға және құқық қорғау органдарына еңбек міндеттерін орындау барысында белгілі болған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға дайындық туралы ақпарат туралы хабарлаған Университет қызметкерлеріне қатысты қандай да бір санкциялардан бас тарту міндеттемесін қабылдайды.
- 19.4. Мемлекеттік бақылауды (қадағалауды) жүзеге асыруға уәкілетті органдармен және құқық қорғау органдарымен ынтымақтастық:
- мемлекеттік бақылау (қадағалау) органдары мен құқық қорғау органдарының уәкілетті өкілдерінің Университетте сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс – қимыл мәселелері бойынша бақылау-қадағалау іс-шараларын өткізуіне жәрдем көрсету тәртібі;
  - құқық қорғау органдарының уәкілетті өкілдеріне жедел-ізвестіру іс-шараларын қоса алғанда, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың жолын кесу немесе тергеу бойынша іс-шараларды жүргізу кезінде жәрдем көрсету.
- 19.5. Университет ректоры және Университет қызметкерлері сыбайлас жемқорлық фактілерін анықтау мен тергеуде құқық қорғау органдарына қолдау көрсетеді, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы деректері бар құжаттар мен ақпаратты сақтау және құқық қорғау органдарына беру бойынша қажетті шараларды қабылдайды.
- 19.6. Университет ректоры мен Университет қызметкерлері мемлекеттік бақылауды (қадағалауды) жүзеге асыруға уәкілетті органдардың және құқық қорғау органдарының лауазымды адамдарының қызметіне араласуға жол бермеуі тиіс.

20. Осы ереженің талаптарын сақтамағаны және сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы бұзғаны үшін жауапкершілік

- 20.1. Университеттің барлық қызметкерлері атқаратын лауазымына қарамастан, осы саясатты басшылыққа алуы және онда бекітілген Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген қағидаттар мен талаптарды мүлтіксіз сақтауы тиіс.

 ALMA <small>MATER UNIVERSITY</small>	П-РЕК-01	Парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты	Редакция 1	Беті: 20/ 23
---	----------	---	------------	--------------

- 20.2. Университеттің құрылымдық бөлімшелерінің басшылары осы Саясаттың талаптарын бақылау мен сақтауды қамтамасыз етуге, сондай-ақ өздерінің бағыныстыларының іс-әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) тиісті бақылау жасауға жауапты болып табылады.
- 20.3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама талаптарының бұзылуына кінәлі тұлғалар Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген тәртіппен және негіздер бойынша жауапты болады. Әрбір ақылға қонымды негізделген күдік немесе белгіленген сыбайлас жемқорлық фактісі бойынша ректор уәкілеттік берген орган - Комиссия (немесе тұлға) қолданыстағы заңнаманың рұқсат етілген нормалары шеңберінде қызметтік тергеулерге бастамашылық жасайтын болады.
- 20.4. Қолданыстағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама талаптарының бұзылуына кінәлі тұлғалар Университеттің, құқық қорғау органдарының бастамасы бойынша тәртіптік, әкімшілік, азаматтық-құқықтық немесе қылмыстық жауапкершілікке тартылуы мүмкін.
- 20.5. Қызметкерге деген сенімі жоғалған және ақылға қонымды негізделген күдік немесе сыбайлас жемқорлық пен пара алудың анықталған фактісі анықталған жағдайда Университет Ректоры қызметкерге қатысты оған тәртіптік жаза қолдану туралы шешім қабылдайды (ескерту, сөгіс, қатаң сөгіс, сенім жоғалтуға байланысты еңбек шартын бұзу).
- 20.6. Университет жұмыскеріне, Университет ПОҚ-на пара беру және (немесе) Университет атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға қатысу фактісі негізді немесе анықталған жағдайда, Университет білім алушыларымен қызмет көрсету туралы шартты сөзсіз бұзу көзделген.
- 20.7. Университет қызметкеріне, ПОҚ-на пара беру және (немесе) Университет атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға қатысу негізді күдігі немесе белгіленген фактісі жағдайында Университеттің іскерлік серіктестерімен азаматтық-құқықтық шарттарды сөзсіз бұзу қарастырылған.
- 21. Университеттің осы саясатын қайта қарау және оған өзгерістер енгізу тәртібі**
- 21.1. Университет университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы Саясатын жүзеге асыру тиімділігінің тұрақты мониторингін жүзеге асырады.
- 21.2. Осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың немесе онымен байланысты сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдердің жеткіліксіз тиімді ережелері анықталған жағдайда Университет Ректоры не сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың іске асырылуына жауапты не сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі комиссия осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты және/немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдерді қайта қарау және өзгерту жөніндегі іс-қимыл жоспарын әзірлеуді және іске асыруды ұйымдастырады.
- 21.3. Университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын жүзеге асыруға жауапты тұлғасы жыл сайын Университетте сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шараларды жүзеге асыру туралы есеп дайындайды, оны Университет Ректорына ұсынады. Көрсетілген есептің негізінде осы Саясатқа өзгерістер енгізілуі мүмкін.
- 21.4. Осы Саясатты қайта қарау еңбек заңнамасына, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамаға өзгерістер енгізілген жағдайда, сондай-ақ Университеттің ұйымдық-құқықтық нысаны немесе ұйымдық-штаттық құрылымы өзгерген жағдайда да жүргізілуі мүмкін.
- 21. Ықтимал сәйкессіздіктер**
- 21.1. Қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық бұзушылықтар жасау жағдайлары туралы ақпаратты жеткізбеуі;

 ALMA MATER MANAGEMENT UNIVERSITY	П-РЕК-01	Парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты	Редакция 1	Беті: 21/ 23
---	----------	---	------------	--------------

- 21.2. Жұмыскердің хабарлама мерзімдерін бұзуы;
- 21.3. Комиссия отырысын өткізу мерзімдерін бұзу;
- 21.4. Кворум болмаған жағдайда комиссияның шешім қабылдауы;
- 21.5. Ректорға Комиссия қорытындыларын беру мерзімдерін бұзу.

Университет іске асыратын сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі іс-шаралар тізбесі

Бағыты	Реттеуші құжат
<p>Мінез-құлық стандарттарын нормативтік қамтамасыз ету және бекіту</p>	Корпоративтік этика кодексі
	Білім алушының этикалық кодексі
	<p>StrikePlagiarism жүйесіне негізделген плагиатқа арналған жазбаша жұмыстарды тексеру туралы ереже. Ереже Университетте академиялық адалдық қағидаттарын сақтау ережелерін белгілейді және strikeplagiarism плагиатқа қарсы жүйесін пайдалана отырып, жазбаша жұмыстарды тексерудің бірыңғай талаптары мен тәртібін айқындайды. Осы Ереженің мақсаты білім алушылардың жазбаша жұмыстарды орындау дербестігінің дәрежесін бақылау, сондай-ақ олардың өзін-өзі тәрбиелеу деңгейін арттыру және зияткерлік меншік құқықтарын сақтау болып табылады.</p>
	<p>"Академиялық адалдық Лигасы" Қауымдастығына мүшелік, оның мақсаты бағалау өлшемшарттарының ашықтығы қағидаттарын сақтау және әрбір өлшемшарт бойынша бағалау мен жалпы бағалауды көрсете отырып, бағалау тетігі өлшемшарттарын қатаң сақтау болып табылады. Сонымен қатар, Университет студенттерді қисық сызық бойынша бағалау стандартына сәйкес келеді (бағалау медианасы).</p>
<p>Іс-шаралар</p>	<p>Білім алушыларды Enrollment оқу пәндеріне жазуды ұйымдастыру ережесі. Осы Қағидаларға сәйкес Университетте ПОҚ үшін жүктеме студенттердің бәсекелестігі мен сайланбалылығы қағидаты бойынша қалыптастырылады. Студенттер пәндерді (оқытушыны) қажетті құзыреттілік дағдыларына сәйкес өздері таңдайды, яғни ПОҚ үшін жүктеме студенттерді таңдау негізінде керісінше қалыптасады, осылайша жасанды жүктеме (сыбайлас жемқорлық алынып тасталады) жойылады. Оқу пәндерінің каталогына (КУД) енгізілген білім алушылардың пәндерді таңдау еркіндігін қамтамасыз ету білім алушылардың жеке оқу жоспарын (ЖОЖ) қалыптастыруға тікелей қатысуына байланысты.</p>
	<p>Университеттің шаруашылық қызметіне байланысты іскерлік серіктестермен жасалатын шарттарға сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды сақтау туралы ережелерді енгізу (сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпелер)</p>
	<p>Университет қызметкерлерінің еңбек шарттарына сыбайлас жемқорлыққа қарсы ережелерді, сондай-ақ Университет қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға байланысты міндеттерін лауазымдық нұсқаулықтарына енгізу</p>
<p>Білім алушылармен шарттарға сыбайлас жемқорлыққа қарсы ережелерді енгізу</p>	

Осы құжат "Алматы Менеджмент Университеті"ББМ қызметкерлерінің ішкі қолдануына арналған. Құжатты сыртқы мүдделі тараптарға беру Ректордың рұқсатымен жазбаша сұрау салу бойынша жүзеге асырылады

	<p>"Бір терезе "қағидаты бойынша"Студенттерге қызмет көрсету орталығының" жұмыс істеуі</p> <p>Дипломдық жұмыстар/жобалар тақырыптарының тізбесіне сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама тақырыбы бойынша тақырыптар енгізілген. "Қылмыстық құқық "және" Кәсіпкерлік құқық "пәндері бойынша силлабустарға сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама бойынша тақырыптар енгізілді.</p> <p>Университетте кітапханасының оқу залында тұрақты жұмыс істейтін "ПАРАСАТ ЖОЛЫ" көрмесінде орналастырылған пайдаланушыларды тиісті тақырыптағы әдебиеттермен таныстыру арқылы сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша білім алушылар мен жұмыскерлерді ақпараттандыру жүргізіледі. Сондай-ақ Университет сайтында Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тақырып бойынша ақпарат орналастыру арқылы, ол қолданыстағы заңнама талаптарымен және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша Университеттің ішкі құжаттарымен танысуды және оларды Университет қызметінде қолдану тәртібін қамтиды.</p> <p>Университеттегі Академиялық адалдық жағдайын бақылау</p> <p>Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі жанындағы жобалық кеңселерге ("Sanaly Urpaq", "Adal Bilim" және т.б.) студенттерге, магистранттарға, докторанттарға, ПОҚ, ӘБҚ және университеттің ғылыми қызметкерлеріне арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы құқық бұзушылықтарды болдырмау туралы тұрақты ағартушылық дәрістер өткізуге жәрдемдесу.</p> <p>"Таза сессия"білім алушылар арасында акциялар өткізу.</p> <p>Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің сайтында және университеттің әлеуметтік желісі парақшасында жобалық кеңселер ("Sanaly Urpaq", "Adal Bilim" және т.б.) әзірлеген "Парасаттылық сағаты" онлайн бейне дәрістерін орналастыру.</p>
	<p>Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жағдайлары туралы жасырын хабарлау үшін Университет ғимаратының холлына "сенім жәшігін" орнату.</p>